

Advies nr 21/2013 van 5 juni 2013

Betreft: Adviesaanvraag betreffende het voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Huizen van het Kind (CO-A-2013-014)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, ontvangen op 27/03/2013; Gelet op de behandeling van het dossier door de Commissie op 22/05/2013 waarbij het dossier werd verdaagd in afwachting van bijkomende toelichting bij het voorgelegde voorontwerp van decreet; Gelet op de door de aanvrager op 27/05/2013 mondeling verstrekte verduidelijking en de terzake op 29/05/2013 overgemaakte nota; Gelet op de door de aanvrager op 3/06/2013 voorgelegde gewijzigde tekst van het voorontwerp van decreet, dewelke het voorwerp uitmaakt van onderhavig advies;

Gelet op het verslag van de heer Frank Robben;

Brengt op 5 juni 2013 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, verzoekt om het advies van de Commissie aangaande een voorontwerp van decreet *houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Huizen van het Kind*.

2. Het voorontwerp van decreet heeft als doel en ambitie om op inhoudelijk en organisatorisch vlak het maximale uit de preventieve gezinsondersteuning te halen door het creëren van netwerken ("de Huizen van het Kind" genaamd) waarbinnen het divers aanbod terzake wordt samengebracht, afgestemd op de lokale noden en behoeften en maximaal (herkenbaar) toegankelijk wordt gemaakt.
 De preventieve gezinsondersteuning betreft het geheel aan maatregelen en aanbod dat is gericht op het bevorderen van het welbevinden van (aanstaande) gezinnen met kinderen en jongeren, met inbegrip van de ondersteuning op het vlak van opvoeding en preventieve gezondheidszorg. De veelheid aan actoren¹ die zich op dit domein inzet is een grote kracht, waarvan het potentieel op dit moment kennelijk onvoldoende wordt benut (o.a. ingevolge de versnippering).

3. Het voorontwerp van decreet betreft een kaderdecreet waarbij nog heel wat concrete invulling en uitwerking wordt overgelaten aan de Vlaamse Regering.

4. In hoofdstuk 5 (artikel 19) van het voorontwerp van decreet wordt de verwerking van persoonsgegevens beschreven die Kind en Gezin in het kader van de preventieve gezinsondersteuning zal verrichten op basis van gegevens die haar zullen worden verstrekt door de actoren werkzaam binnen de Huizen van het Kind. Onderhavig advies van de Commissie spitst zich dan ook vooral toe op dit Hoofdstuk 5 van het voorontwerp.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

5. De oprichting van "de Huizen van het Kind" moet het divers aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning samenbrengen en maximaal (herkenbaar) toegankelijk maken voor alle gezinnen (ook de meest kwetsbare). Het moet langs de andere kant ondersteuning bieden

¹ In het decreet werd ervoor gekozen om geen limitatieve reeks actoren op te lijsten, maar in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat preventieve gezinsondersteuning, naast (andere) reeds door Kind en Gezin erkende en gesubsidieerde actoren, ook CAW (centra algemeen welzijnswerk), CLB (centra leerlingenbegeleiding), huisartsen, vroedvrouwen, socio-cultureel werk, initiatieven van lokale besturen in het kader van opvoedingsondersteuning, mobiele en ambulante ondersteuning van de CKG (centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning), kinderopvang, ... omvat.

aan de betrokken actoren en in hun hoofde competentieverhoging (door uitwisseling van kennis en expertise) en efficiëntieverhoging ('bundelen van krachten') nastreven.²

De preventieve gezinsondersteuning realiseert haar doel (het bevorderen van het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen zodat voor ieder kind maximale gezondheids- en welzijnswinsten worden geboekt) minstens door:³

- ondersteuning op het vlak van gezondheid, ontwikkeling en opvoeding van hun kinderen;
- sociale, informele netwerken bevorderen en ondersteunen;
- risico's, problemen inzake gezondheid, ontwikkeling en opvoeding en onderwijs bij kinderen vroegtijdig op te sporen, op te volgen en/of te verwijzen;
- infectieziekten bij kinderen voorkomen, o.m. door toediening van vaccinaties;
- werken aan versterking van kwetsbare aanstaande ouders en gezinnen in het kader van de bestrijding van kinderarmoede;
- door middel van sensibilisering bijdragen aan het creëren van een gezinsvriendelijk klimaat in de gehele samenleving.

6. Naar aanleiding van de door de Commissie gevraagde bijkomende toelichting, bevestigde de aanvrager dat het geenszins de bedoeling is om op het niveau van de Huizen van het Kind een gecentraliseerde databank op te richten van de dossiers die de onderscheiden actoren in het kader van hun aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning onder zich houden. De Commissie neemt hier akte van.
7. De enige verwerking van persoonsgegevens die in het voorontwerp van decreet wordt voorzien is deze die Kind en Gezin zal verrichten op basis van door de actoren werkzaam binnen de Huizen van het Kind verstrekte gegevens, verzameld door deze actoren in het kader van hun aanbod (hulpverlening/zorgverstrekking) inzake preventieve gezinsondersteuning.

1. Doeleinde, rechtmatigheid en proportionaliteit van de verwerking

8. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2° WVP kunnen persoonsgegevens slechts ingezameld worden voor welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. De terzake in te zamelen persoonsgegevens moeten toereikend en terzake dienend zijn en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden van de verwerking en dit in navolging van artikel 4, §1, 3° WVP.

² Zie inzonderheid de artikelen 10 en 11 van het voorontwerp van decreet.

³ Zie inzonderheid de artikelen 5 en 6 van het voorontwerp van decreet.

9. In het voorontwerp van decreet wordt aangaande de gegevensverwerking in hoofde van Kind en Gezin het volgende voorzien:

"Met het oog op wetenschappelijk of statistisch onderzoek, met het oog op de handhaving van de erkennings- en subsidievoorwaarden vermeld in dit decreet of zijn uitvoeringsbesluiten, of in het kader van de beleidsvoorbereiding, beleidsevaluatie en –programmatische met betrekking tot dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, kan Kind en Gezin van elke actor binnen het Huis van het Kind gegevens opvragen, inclusief persoonsgegevens. Kind en Gezin is de verantwoordelijke voor de verwerking van de opgevraagde persoonsgegevens vermeld in lid 1 en bepaalt welke categorieën van gegevens verwerkt worden en desgevallend de vorm waarin.

10. Behoudens vergissing, meent de Commissie hieruit, in hoofde van Kind en Gezin, twee onderscheiden doeleinden voor gegevensverwerking te kunnen distilleren:

- de handhaving van de erkennings- en subsidievoorwaarden van de Huizen van het Kind, enerzijds, en
- wetenschappelijk of statistisch onderzoek, inzonderheid met het oog op beleidsvoorbereiding, beleidsevaluatie en –programmatische op het vlak van de preventieve gezinsondersteuning, anderzijds.

De Commissie adviseert om de beschrijving van de onderscheiden doeleinden in voorgaande zin te herformuleren.

Dergelijke doeleinden komen op zich rechtmatig en gewettigd voor in het kader van de artikelen 5, c), 6, §2, l) en 7, §2, e) WVP, gelet op de decretale omkadering.

11. De Commissie wijst er vooreerst op dat wetenschappelijk en statistisch onderzoek (al dan niet in het kader van beleidsondersteuning) in principe en ook bij voorkeur dient te worden verricht aan de hand van anonieme gegevens⁴ en dit in navolging van artikel 4, §1, 3°, WVP en naar analogie met artikelen 3 e.v. van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP. Wanneer het wetenschappelijk en/of statistisch doeleinde niet kan worden verwezenlijkt aan de hand van anonieme gegevens, mogen gecodeerde persoonsgegevens⁵ worden verwerkt. Slechts in laatste instantie en voor zover ook gecodeerde persoonsgegevens niet zouden toelaten het beoogde doeleinde te verwezenlijken, kunnen niet-gecodeerde persoonsgegevens⁶ worden gebruikt.

⁴ Zie artikel 1, 5°, van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP: "anonieme gegevens: gegevens die niet met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon in verband kunnen worden gebracht en derhalve geen persoonsgegevens zijn".

⁵ Zie artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP: "gecodeerde persoonsgegevens: persoonsgegevens die slechts door middel van een code in verband kunnen worden gebracht met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon".

⁶ Zie artikel 1, 4° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP: "niet-gecodeerde persoonsgegevens: andere dan gecodeerde persoonsgegevens".

12. De Commissie heeft vervolgens begrip voor het feit dat het niet steeds eenvoudig, mogelijk of wenselijk is om in een regelgevend document, zoals voorliggend voorontwerp van decreet, alle concrete (categorieën) van persoonsgegevens die voor elk erin omschreven doeleinde zullen worden verwerkt, te beschrijven.

Aangezien dienvolgens zelfs geen marginale controle van (o.a.) de proportionaliteit in de zin van artikel 4, §2, 3° WVP, op het niveau van de Commissie kan gebeuren, lijkt het aangewezen deze dan minstens in een later stadium te laten gebeuren op het niveau van een sectoraal comité van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of een andere instantie of toezichthouder met een machtigingsbevoegdheid in het kader van de toepassing van de WVP en haar uitvoeringsbesluit van 13 februari 2001.

Voor zover een verwerking door Kind en Gezin in het kader van onderhavig voorontwerp van decreet een mededeling van persoonsgegevens zou impliceren waarvoor een machtiging door onderscheiden comités is vereist, adviseert de Commissie dat alsdan wordt voorzien dat slechts één sectoraal comité/toezichthouder zal worden belast met het verstrekken van de machtiging voor de gehele verwerking en alle mededelingen van persoonsgegevens die daarmee gepaard gaan.⁷ Met het oog op een correcte beoordeling van een verwerking van persoonsgegevens, moet deze immers in zijn globaliteit worden bekeken, waarbij het bevoegde sectorale comité/toezichthouder een zicht moet hebben op alle mede te delen persoonsgegevens (enkel op die manier kan bv. een eventueel risico op onrechtstreekse identificatie bij een verwerking van gecodeerde of anonieme gegevens goed worden ingeschat).

In zoverre de verwerking door Kind en Gezin een mededeling van gezondheidsgegevens impliceert is het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid het meest voor de hand liggend.⁸

In zoverre de verwerking door Kind en Gezin de elektronische mededeling door een Vlaamse instantie impliceert van uitsluitend andere dan gezondheidsgegevens, lijkt de Vlaamse toezichtcommissie meer aangewezen.⁹

Het komt uiteraard aan de decreetgever toe dit naar eigen goeddunken uit te werken.¹⁰

⁷ Naar analogie met artikel 7 van de wet van 15 augustus 2012 *houdende oprichting en organisatie van een federale dienstenintegrator*.

⁸ Ingevolge artikel 42, §2, 3° van de wet van 13 december 2006 *houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid* is de afdeling gezondheid van het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid immers bevoegd voor het verlenen van een machtiging met betrekking tot elke mededeling van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen.

⁹ Ingevolge artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer* vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een Vlaamse instantie een machtiging van de Vlaamse toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, tenzij deze al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

¹⁰ Voor zover in onderhavig decreet zou worden afgeweken van de actuele regeling inzake bevoegdheidsverdeling (zie voetnoten 10 en 11), loopt men, in het geval van een mededeling van gezondheidsgegevens, wel het risico sowieso te moeten aankloppen bij 2 machtigingsinstanties, aangezien de decreetgever geen afbreuk kan doen aan de bevoegdheid van het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en de Gezondheid zoals geformuleerd in artikel 42, §2, 3° van de wet van 13 december 2006. Het komt immers niet toe aan de decreetgever om federale regelgeving te wijzigen, waardoor voor de

13. De Commissie dringt er dan ook op aan dat in het voorontwerp van decreet, voor zover dit geen opgave doet van de in hoofde van Kind en Gezin te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens, wordt voorzien dat voor elke mededeling van persoonsgegevens aan Kind en Gezin een machtiging zal worden gevraagd aan het in het voorontwerp daarvoor bevoegd verklaarde sectorale comité/toezichthouder.
14. Dit neemt uiteraard niet weg dat het ook hier steeds toekomt aan Kind en Gezin, als verantwoordelijke voor de verwerking, enkel die persoonsgegevens te verwerken die noodzakelijk zijn in het kader van het doeleinde waarvoor ze deze inzamelt. Te dien einde wordt in artikel 19, tweede lid van het voorontwerp toch best expliciet herhaald dat de bepaling door Kind en Gezin van de categorieën van gegevens evenals de vorm, steeds dient te gebeuren met respect voor de bepalingen van wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* en diens uitvoeringbesluit van 13 februari 2001.

2. Bewaartermijn van de gegevens

15. Krachtens artikel 4, §1, 5° WVP mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.
16. Het komt aan de respectievelijke verantwoordelijken voor de verwerking toe dienaangaande de nodige maatregelen te treffen.

3. Verantwoordelijkheid

17. Artikel 1, §4, tweede lid, WVP bepaalt dat voor de verwerkingen, waarvan het doel en de middelen door of krachtens de wet zijn bepaald, de verantwoordelijke voor de verwerking diegene is die in het regelgevend document terzake is aangewezen.
18. De Commissie neemt akte van het feit dat in artikel 19, lid 2, van het voorontwerp van decreet, Kind en Gezin uitdrukkelijk wordt aangeduid als verantwoordelijke voor de verwerking. De Commissie adviseert niettemin dat in het voorontwerp van decreet, voor alle duidelijkheid wordt gespecificeerd dat het gaat om de verantwoordelijke voor de verwerking,

in de zin van artikel 1, §4 van de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*.

19. De Commissie herinnert eraan dat, overeenkomstig artikel 7, §4, WVP, persoonsgegevens betreffende de gezondheid moeten worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg.

4. Veiligheidsmaatregelen

20. Artikel 16 WVP verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking «*de gepaste technische en organisatorische maatregelen [te] treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens (...)»* [en verduidelijkt dat] «*Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek terzake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's*». Voor een concrete invulling hiervan verwijst de Commissie naar de door haar uitgewerkte aanbeveling nr. 01/2013 van 21 januari 2013¹¹ en referentiemaatregelen¹².
21. Gevoelige persoonsgegevens, deze geïdentificeerd in de artikelen 6, 7 en 8 WVP, zijn van aard om strengere veiligheidsmaatregelen te rechtvaardigen. In navolging van artikel 25 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP moet de verantwoordelijke voor de verwerking van dergelijke gevoelige persoonsgegevens volgende bijkomende veiligheidsmaatregelen nemen:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de Commissie;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
22. De verantwoordelijke voor de verwerking zal erop toezien dat alle voormelde veiligheidsmaatregelen ten allen tijde worden nageleefd.

¹¹ Zie: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013.pdf.

¹²

Zie: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens.pdf.

5. Aangifte van verwerkingen bij de Commissie

23. Artikel 17 WVP voorziet dat, *"voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, de verantwoordelijke voor de verwerking, of in voorkomend geval, dienst vertegenwoordiger, daarvan aangifte doet bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer"*.
24. In deze aangifte dienen de inlichtingen opgesomd door artikel 17, §3 WVP te worden gepreciseerd.
25. Aangifte kan worden gedaan aan de hand van een papieren formulier dat kan worden bekomen bij de Commissie. Er kan echter ook elektronisch worden aangegeven via de website van de Commissie.¹³

III. BESLUIT

26. Gelet op het voorgaande is de Commissie van oordeel dat het voorontwerp van decreet voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat volgende aandachtspunten bijkomend in het voorontwerp van decreet worden verwerkt:
- een duidelijke omschrijving van de onderscheiden doeleinden van gegevensverwerking in hoofde van Kind en Gezin (zie randnummer 10);
 - een voorafgaande machtiging van elke mededeling van persoonsgegevens door het daartoe bevoegde sectorale comité of toezichthouder (zie randnummer (12 en 13));
 - de bepaling door Kind en Gezin van de te verwerken categorieën van gegevens evenals de vorm dient steeds te gebeuren met respect voor de WVP en diens uitvoeringsbesluit (zie randnummers 11 en 14);
 - Kind en Gezin is de verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 1, §4 van de WVP (zie randnummer 18).

¹³ Zie: <http://www.privacycommission.be/nl>.

OM DEZE REDENEN

Brengt de Commissie een gunstig advies uit aangaande het voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Huizen van het Kind en dit op voorwaarde dat voormelde aandachtspunten bijkomend worden geïntegreerd.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere